Należytość pocztowa opłacona ryczałtem

OGNISKOWIEC

DWUTYGODNIK
OKRĘGU ŚLĄSKIEGO ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO

Redakcja i administracja: Katowice, ul. Pocztowa Nr. 11. Telefon Nr. 9-26. Konto czekowe — P. K. O. Nr. 407.756. —

Wychodzi 2 razy w miesiącu oprócz lipca i sierpnia. Ogłoszenia: Cała strona 60 zł., 1/2 strony 35 zł., 1/4 strony 20 zł., 1/8 12 zł., 1/16 7 zł.

Dla członków Związku Nauczycielstwa Polskiego w Wojew. Śląskiem prenumerata bezpłatna — dla niecżłonków 10 zł. rocznie.

ROK IX. KATOWICE, 20 września 1933 r. Nr. 15.

Wiara we własne siły!

Odezwa Komitetu Obywatelskiego Pożyczki Narodowej

„Dobro Państwa jest wspólnem dobrem wszystkich jego obywateli. Mocnem i zasobnem tylko takie Państwo być może, gdzie prawdzie tej świadectwo dawane jest nie słowem, lecz czynem.

W ciągu czterech lat ciężkiego przesilenia, co pustoszy najbogatsze kraje, — w Rzeczypospolitej Polskiej, Państwo, korzystając z zapasów, zebranych zapobiegliwie za lat pomyślniejszych, szło wedle sił swoich z pomocą wszędzie tam, gdzie była ona niezbędna. Obecnie w piątym roku trwania kryzysu światowego dawne zasoby są na wyczerpaniu i Rząd słusznie wzywa wszystkich obywateli, aby dobrowolnie wzięli udział w pokonaniu trudności, stojących jeszcze na drodze ku lepszemu jutru.

Dekretem z dnia 5 września 33 r. Pan Prezydent Rzeczypospolitej zarządził rozpisanie „Pożyczki Narodowej", przeznaczonej na pokrycie niezbędnych potrzeb państwowych, a wynosić mającej 120 milj. zł. W ten sposób stworzona została dla każdego możność wzięcia czynnego udziału w wysiłku, zmierzającym do zachowania i utrwalenia fundamentów gospodarki narodowej, a tem samem i jego własnej.

Potrzeby Państwa nie są niczem innem, jeno potrzebami ogółu obywateli. Wśród potrzeb owych są takie, bez właściwego zaspokojenia których nawet istnienie, a tem więcej rozwój społeczności byłyby niemożliwe. Bezpieczeństwo całego kraju i własnego domostwa, ład życia zbiorowego, powszechność oświaty — stanowią zarówno warunek potęgi Państwa, jak i pomyślności jego mieszkańców. Kiedy na odpowiednie zaspokojenie owych potrzeb nie starcza czasowo zwykłych dochodów — społeczeństwo ma obowiązek zdobycia się na dodatkowy wysiłek,

aby dopomóc Państwu, a przez to, za jego pośrednictwem, dopomóc samym sobie.

Przed odwołaniem się do pomocy — Państwo Polskie w ciągu czterech lat przesilenia poczyniło wielkie oszczędności, zmniejszając o jedną trzecią własne wydatki. Dalsze zmniejszenie rozchodów nie może już nastąpić szybko — bez narażenia na szwank naszej obronności, bądź też bez ponownego powołania do świadczeń tych tylko, co pełniąc służbę państwową, już kilkakrotnie do ciężkich ofiar byli pociągnięci. Sprawiedliwszem i słuszniejszem tedy jest wezwanie wszystkich do nowego, niezbędnego wysiłku.

„Pożyczka Narodowa" nie jest pociągnięciem do ofiar, lecz tylko do współpracy nad wspólnem dobrem. Pożyczając pieniądze własnemu Państwu obywatel nie traci ich, lecz oszczędza. Nie jest to poświęcenie lecz przezorność, niosąca od pożyczonych kwot stały i godziwy dochód, oraz zapewniająca zwrot ich w zapowiedzianym terminie. „Pożyczka Narodowa" nic nie odbiera obywatelowi — natomiast przynosi mu pewność, iż umocnione zostaną podstawy naszej gospodarki.

To też udział w pracy nad przetrwaniem przez podpisanie „Pożyczki Narodowej" jest obowiązkiem. Kto się odeń uchyli — winien zostać potępiony przez ogół, jako ten, co dezerteruje z pola walki o lepszą przyszłość Kraju.

Ogłaszając „Pożyczkę Narodową", pożyczkę imienną — Państwo odwołuje się nie do chęci wygórowanego zysku, lecz do sumienia i rozsądku swych obywateli. Na wezwanie takie uczciwe społeczeństwo — uczciwie musi odpowiedzieć, — i każdy z nas dobrowolnie świadczyć winien wedle swej możności. Możności, która nie przez niego samego tylko, lecz i przez społeczeństwo ocenioną będzie.

Powodzenie „Pożyczki Narodowej" leży w wspólnym interesie zarówno Państwa, jak i wszystkich warstw. Nikt na pożyczce tej nie traci — wszyscy zyskują. Zyska każdy, kto oszczędza, gdyż przyczyni się do stałości pieniądza, zyska rolnik, gdyż Państwo, mając środki łacniej dbać będzie o właściwy poziom cen; zyska robotnik, gdy nie ulegną zmniejszeniu prace publiczne, prowadzone przez Państwo; zyska wreszcie, co najważniejsze całość narodu, gdy dbałość o bezpieczeństwo Państwa nie dozna uszczerbku, a podstawy jego gospodarki utrwalą się i wzmocnią.

W tem przekonaniu zwracamy się i do Was, Obywatele, z gorącem wezwaniem, abyście podjęli ów skromny wysiłek. do którego Państwo Was woła, abyście zapałem i wolą dali świadectwo sobie i światu, że jesteśmy społeczeństwem silnem i rozumnem, ofiarnem i twardem, gotowem do odparcia zwycięsko wszelkich przeciwności."

* * *

Odezwa Komitetu Obywatelskiego Pożyczki Narodowej, zamieszczona powyżej, a wydana do ogółu obywateli w związku z zarządzeniem Pana Prezydenta o rozpisaniu pożyczki wewnętrznej, wywołała w społeczeństwie głęboki, a zarazem o różnem natężeniu oddźwięk. Jest rzeczą zrozumiałą, że stopień natężenia tej reakcji pozostaje w ścisłym związku ze stopniem wrażliwości sumienia obywatelskiego, z poziomem świadomości obowiązków i umiejętnością „połączenia interesu zbiorowego z interesem jednostki", a także z realnemi możliwościami wywiązania się z tych obowiązków, jakie z tytułu subskrypcji pożyczki wewnętrznej spadają na każdego obywatela.

Wiara we własne siły, wiara w niezawodność źródła, jakiem jest poczucie obowiązku obywatelskiego, skłoniły czynniki miarodajne do tego, iż z pośród innych możliwych konieczności, wybrano pożyczkę państwową, jako jedynie godną formę „rozwiązania własnemi siłami trudności budżetowych".

Wierze tej musi odpowiedzieć zbiorowy wysiłek całego społeczeństwa, wszystkich warstw, bo „interes ogółu, interes Państwa, jest interesem każdego poszczególnego obywatela i dlatego pojęcie nawet największej ofiary dla Państwa łączy się z dobrze pojętym interesem własnym". W tej ogólnej ofenzywie na froncie walki z trudnościami budżetowemi Państwa jest niepoczesne miejsce i dla nas, jako organizacji nauczycielskiej.

Związek Nauczycielstwa Polskiego złożył dowody, iż nie jest mu obcem dobro pospólne, chociażby ono wymagało znacznych ofiar od jednostek-członków na rzecz ogółu, gromady związkowej; tembardziej nie jest i nie będzie mu nigdy obcem najwyższe dobro, jakiem są potrzeby Rzeczypospolitej, bo gdy chodzi o interes Państwa wiemy, „iż wszystko co mamy, w niem mamy".

Nic więc dziwnego, że Zarząd Główny na swem nadzwyczajnem posiedzeniu plenarnem przyjął jednomyślnie uchwałę o poparciu subskrypcji Pożyczki Narodowej, postanawiając:

„1. Wziąć czynny udział, jako Związek w subskrybowaniu Pożyczki Narodowej; 2. udzielić pełnego moralnego poparcia tej ważnej akcji państwowej", podkreślając przytem, „iż w chwili obecnej subskrybowanie pożyczki wewnętrznej nie jest jedynie wyrazem patrjotyzmu, ale realnem ustosunkowaniem się do potrzeb Państwa, jego pracowników i całego społeczeństwa, oraz aktem o wysokiem znaczeniu wychowawczem".

Z uchwały tej, która odpowiada nastrojom i poglądom całego nauczycielstwa związkowego, wypływają dla nas konkretne wskazania i postanowienia a mianowicie, że:

każdy członek organizacji weźmie osobiście udział w subskrybowaniu Pożyczki Ncrodowej;

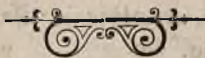
w promieniu swych wpływów będzie oddziaływać na otoczenie w kierunku pozytywnego ustosunkowania się do pożyczki wewnętrznej całego społeczeństwa;

będzie jednym z czynników wytwarzających przychylne nastroje dla podjętej akcji.

Zajmując tak zdecydowaną postawę w odniesieniu do subskrypcji Pożyczki Narodowej, obowiązkiem naszym jest mieć otwarte oczy i na ciężką sytuację materjalną wielu z naszego otoczenia. Stwarzając przeto atmosferę naporu moralnego, zważajmy na to, aby źle czuli się z wśród nas tylko ci, którzy mogli a nie subskrybowali pożyczki, którzy nie mieli zbyt poważnych argumentów, aby pozostać na tyłach. Wierzymy, że niema wśród naszych szeregów takich, którzyby mogąc, nie spełnili swego obowiązku obywatelskiego; którzyby nie subskrybując Pożyczki Narodowej, mieli czuć się dobrze. Skoro życie postawiło przed nami obowiązek tak doniosłej wagi, staje się rzeczą konieczną, aby tym, którzy chcą a nie mogą wywiązać się z obowiązków chwili obecnej, ułatwić jednak możność subskrybowania pożyczki wewnętrznej. Możliwości są następujące:

Tym, którzy spłacają zaległe raty z tytułu pobranych zaliczek, lub też mając inne zobowiązania dłużnicze, należałoby na czas 6-ciu miesięcy (okres spłacania obligacyj) odroczyć spłatę długów w wysokości spłacanych rat pożyczki wewnętrznej, nawet gdyby tę sprawę miano uregulować w formie specjalnego dekretu Pana Prezydenta. Moment psychiczny i stan samopoczucia obywatelskiego, gdy chodzi o stronę wychowawczą całej akcji, winien niemniej być wzięty pod uwagę. Mało jest stworzyć odpowiednią atmosferę naporu, ale koniecznem jest ułatwić zainteresowanym w granicach możliwości czynników kompetentnych możność spełnienia obowiązku obywatelskiego.

Mimo ciężkich warunków, w jakich znajduje się społeczeństwo, twierdzimy, iż „wiara we własne siły nie zawiedzie“ a „powodzenie pożyczki będzie dowodem, że Polacy nietylko w chwilach dziejów wielkich, ale i w chwilach trudności w pracy codzienej potrafią stawać w jednym szeregu, w szeregu ofiarnych i rozumnych obywateli Państwa“.

Uwagi o egzaminie kwalifikacyjnym

W Gazecie Urzędowej Województwa Śląskiego — dział administracji szkolnej — z dnia 30 sierpnia 1933 r. nr. 29(8), poz. 79, ogłoszono zarządzenie Wojewody Śląskiego z dnia 7 sierpnia 1933 r. w sprawie odbywania praktycznego (kwalifikacyjnego) egzaminu na nauczycieli publicznych szkół powsz. w Wojew. Śląskiem. Na podstawie powyższego zarządzenia zostały ustanowione od 1 września 1933 r. dla Województwa Śląskiego trzy Państwowe Komisje Egzaminacyjne, oraz rejony egzaminacyjne t. j. w Cieszynie, Mysłowicach i Tarn. Górach.

I. Do Państwowej Komisji Egz. w Cieszynie-Bobrku należą powiaty: Cieszyn, Bielsko i Rybnik.

II. Do Państwowej Komisji Egzamin. w Mysłowicach należą powiaty: Katowice i Pszczyna.

III. Do Państwowej Komisji Egzam. w Tarnowskich Górach należą powiaty: Królewska-Huta, Świętochłowice, Lubliniec i Tarnowskie Góry.

Wszystkie 3 Komisje mają siedzibę w Państwowych Seminarjach nauczycielskich w wyszczególnionych miejscowościach, a przewodniczącymi tychże są dyrektorzy wspomnianych zakładów t. j. pp. Emil Sznapka w Cieszynie, Stefan Chciuk w Mysłowicach i Józef Syska w Tarn. Górach.

Oprócz przewodniczących i wiceprzewodniczących—do każdej Komisji Egzaminacyjnej należy przeszło 20 członków — zamianowanych z pośród nauczycieli(ek) szkół powszechnych i seminarjów nauczycielskich.

Reorganizacja Państwowych Komisyj Egzaminacyjnych ma dla nas doniosłe znaczenie, albowiem zacieśnia węzły unifikacyjne szkolnictwa Województwa Śląskiego z szkolnictwem Rzeczypospolitej Polskiej.

Wszyscy zatem Koledzy(żanki) mający zdawać egzamin praktyczny (kwalifikacyjny) przed jedną z powyżej wymienionych Państwowych Komisyj Egzaminacyjnych winni szczegółowo zaznajomić się z rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 roku o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. Urz. M. W. R. i O. P. z dnia 16 kwietnia 1928 r. nr. 4(197) poz. 67), oraz z zarządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 14 grudnia 1928 r., zawierające przepisy o praktycznym egzaminie na nauczyciela publicznych szkół powszechnych (Dz. Urz. M. W. R. i O. P. z dnia 10. I. 1929 r. Nr. 1(208 poz. 3).

W myśl powyżej przytoczonego zarządzenia M. W. R. i O. P. „Praktyczny egzamin na nauczyciela publicznych szkół powszechnych odbywa się przed Państwową Komisją Egzaminacyjną: a) w miarę możności w tej szkole powszechnej, w której dany nauczyciel jest zatrudniony, b) w wypadkach, gdy prezes Komisji Egzaminacyjnej z uzasadnionych powodów uzna sposób egzaminu pod a) za niemożliwy, w innej szkole powszechnej, wzgl. szkole ćwiczeń (przy zakładzie kształcenia nauczycieli), wyznaczonej przez prezesa Komisji; w tym wypadku egzamin odbywa się (w listopadzie i w marcu) w stałych kadencjach, których początek ustala Kuratorjum Okręgu Szkolnego (Wydział Oświecenia Publicznego").

Koledzy(żanki) chcący zdawać egzamin praktyczny w pierwszem półroczu, muszą wnieść do 30 września, a w drugiem do 31 stycznia w drodze służbowej do prezesa Komisji Egzaminacyjnej swego rejonu egzaminacyjnego podania o wyznaczenie terminu egzaminu praktycznego, zaznaczając, czy ubiegają się o dopuszczenie do egzaminu po raz pierwszy, drugi lub trzeci.

Do podania należy dołączyć:

a) metrykę urodzenia,
b) dowód, stwierdzający posiadanie kwalifikacyj zawodowych do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych,
c) odpis wykazu stanu służby,
d) spis przestudjowanych do egzaminu książek i podręczników, zwłaszcza z przedmiotów pedagogicznych i z administracji szkolnej wraz ze streszczeniem przynajmniej dwu z tych książek,
e) opłatę egzaminacyjną w kwocie 60 zł.,
f) życiorys, zawierający także sprawozdanie z dotychczasowej pracy szkolnej z dokładnym wykazem w (chronologicznym porządku) szkół i klas (oddziałów), w których kandydat dotychczas pracował i przedmiotów, których uczył.

Można również dołączyć do sprawozdania charakterystykę kilkorga dzieci szkolnych.

Zasadniczo egzaminy będą odbywały się u nas w tej szkole, w której kandydat pracuje.

Egzamin odbywany w szkole kandydata, składa się z wizytacji (§ 10) i z kollokwjum (§ 11). Dzień egzaminu ustala prezes Komisji po porozumieniu z inspektorem szkolnym, w którego powiecie kandydat pracuje, najpóźniej na 2 tygodnie przed egzaminem, wyznaczając równocześnie komplet egzaminacyjny dla danego kandydata i za-

wiadamiając o dniu egzaminu zarówno wszystkich członków kompletu egzaminacyjnego (komplet składa się z 3 osób t. j. 2 przedstawicieli nauczycielstwa i właściwego inspektora szkolnego), jak i kandydata.

Wraz z zawiadomieniem o dniu egzaminu prezes przesyła interesowanym wyznaczony przez siebie rozkład lekcyj na dzień egzaminu z uwzględnieniem o ile możności lekcji języka polskiego.

Jeżeli kandydat nie otrzyma rozkładu lekcyj najpóźniej na 48 godzin przed egzaminem, ma prawo prowadzić lekcje według rozkładu normalnie w danym dniu obowiązującego.

Część pierwsza egzaminu, odbywanego w szkole kandydata, polega na szczegółowej wizytacji klasy, wzgl. klas, w których kandydat uczy, przeprowadzonej w celu zbadania dotychczasowej jego pracy jako nauczyciela i wychowawcy. Komplet egzaminacyjny przysłuchuje się przynajmniej dwom lekcjom, przeprowadzonym przez kandydata z dwu różnych przedmiotów nauczania i przegląda konspekty (plany) lekcyj, przygotowywanych w ciągu dotychczasowej praktyki (przynajmniej w ciągu ostatniego roku szkolnego) przez kandydata. Prócz tego komplet egzaminacyjny, biorąc pod uwagę zakres pracy kandydata w związku z jego stanowiskiem służbowem, przegląda akta szkolne, sprawdza wykonywanie przez kandydata przepisów, tyczących się organizacji nauki i wychowania, oraz bada stan urządzeń szkolnych.

Uwzględniając w każdym wypadku okoliczności, wśród jakich odbywa się praca kandydata oraz zakres powierzonych mu obowiązków, komplet bada stopień dbałości kandydata o kulturę umysłową i moralną oraz wychowanie obywatelskie młodzieży, sprawdza starania kandydata o wychowanie fizyczne, o higjenę i czystość młodzieży oraz dbałość jego o estetykę i czystość izby szkolnej.

Część druga egzaminu obejmuje kollokwjum z kandydatem przedewszystkiem w nawiązaniu do wizytacji. Treścią kollokwjum jest omówienie pracy nad wychowaniem i nauczaniem młodzieży ze stanowiska zadań pedagogiki i dydaktyki z uwzględnieniem higjeny szkolnej oraz ze stanowiska obowiązujących przepisów, zwłaszcza zaś programu nauczania w szkole powszechnej, znajomości organizacji szkolnictwa w Polsce (ustawa z dnia 11 marca 1932 roku o ustroju szkolnictwa Dz. U. R. P. z dnia 7 maja 1932 r. nr. 38 poz. 389), oraz najważniejszych przepisów w sprawach administracji szkolnej.

Kollokwjum z jednym kandydatem może trwać najdłużej 1 godzinę.

Egzamin w myśl postanowień § 1b t. j. przed Komisją Egzaminacyjną przy Seminarjum Nauczycielskiem składa się z trzech części: pracy piśmiennej, lekcyj próbnych i kollokwjum.

Egzamin piśmienny pod nadzorem polega na opracowaniu tematu, wybranego przez kandydata z pośród dwu tematów, które ustala prezes Komisji Egzaminacyjnej na wniosek wyznaczonego przez siebie członka. Tematy winny być ściśle związane z pracą szkolną kandydata i obejmować bądź konspekt (plan) lekcji w jednym z oddziałów, w których kandydat uczy, bądź sprawozdanie z pewnego działu dotychczasowej pracy szkolnej z uwzględnieniem problemów dydaktycznych lub wychowawczych, bądź wreszcie opracowanie praktycznego zagadnienia z dziedziny wychowania, nauczania lub organizacji szkoły.

Temat pracy piśmiennej winien być wykonany w ciągu 4 godzin. Używanie jakichkolwiek środków pomocniczych jest niedozwolone prócz wyraźnie wskazanych przez prezesa Komisji.

Lekcje próbne odbywać się będą w szkołach ćwiczeń a tematy do lekcyj otrzymuje kandydat na 24 godzin przed prowadzeniem.

Kollokwjum nie różni się niczem, od kollokwjum kandydatów zdających egzamin praktyczny we własnej szkole.

Artykuł niniejszy jest właściwie skrótem najważniejszych postanowień dotyczących egzaminu praktycznego, obowiązujących w Województwie Śląskiem od dnia 1. IX. 1933 r.

Teofil Łaciak.

Kierownik i nauczyciel u progu nowego roku szkolnego

(Dokończenie).

Wiadomości **z przyrody, geografji i historji** na pierwszym szczeblu programowym łączą się w całość rzeczową, omawianą przy nauce ojczystego języka. Tam więc je rozmieścić można. Osobno zaś rozmieścić je należy w klasach wyższych. **Ujęcie liczbowe,** oraz ćwiczenia z tego zakresu winny także wystąpić na tle przeżyć tam, gdzie to się da zrobić.

Ćwiczenia fizyczne, jako dział w obecnym czasie wysoce ważny, należałoby opracować osobno, na oddzielnym, porubrykowanym stosownie zeszycie, lub arkuszu papieru dużego formatu. W dziale tym nie chodzi bowiem o wyuczenie ćwiczeń, prócz pożądanych zabaw i gier, któreby dzieci i poza szkołą stosowały, lecz

o wyrobienie i rozwijanie sprawności fizycznej i zdrowie dzieci. Dlatego ćwiczenia te winny zachowywać stopniowanie trudności, a ponadto lekcje winny stopniowo wyczerpywać naprzemian **ćwiczenia we wszystkich płaszczyznach.** Da się to osiągnąć tylko przy opracowaniu planu ćwiczeń na cały rok, zgóry, lub conajmniej na pół roku naprzód. Pracy tej da się dokonać po przeglądnięciu kilku dobrych podręczników zabaw, gier i gimnastyki.

Bardzo ważnym również jest **dział pomocy** do zajęć, które winny w pierwszym rzędzie gromadzić dzieci, jak: książki, gazety, obrazki, okazy, zwierzęta, prace rodziców, własne, różne zabawki etc., a następnie nauczyciel i szkoła. Przystępując do ustalenia tego działu, dobrze jest zapoznać się ze zbiorami w gabinecie przyrodniczym, geograficznym, rzeczowym, historycznym. Pożądane pomoce wynotować i wpisać w okresie dla którego najlepiej będą się nadawać. Do tego dojdą odpowiednie pomoce, które nauczyciel sam wykonać potrafi lub wespół z dziećmi.

Dobrze wypracowany plan zajęć jest rzeczą pierwszorzędnego znaczenia. Nie jest on jednak wszystkiem. Trzeba go bowiem zrealizować. W tym celu prawie, że konieczne są codzienne **przygotowania** się nauczyciela do zajęć, krótkie, jasne, rzeczowe, piśmiennie ujęte, a celowe. Będą to więc skróty całorocznego planu, ednak nie odrębne, codziennie inne, niepowiązane jednostki lekcyjne w sensie dawniej „przerabianego materjału". Odwrotnie—winny one stanowić ciągłość i całość duchową ucznia, chociaż konkretną i planową, w których wyjście zawsze jest od **przeżyć.**

Po lekcjach dobrze jest notować uwagi i spostrzeżenia o dobrych i złych stronach, powodzeniach i niepowodzeniach lekcji.

Do powyższej pracy wychowawczej na terenie klasy dochodzi jeszcze kontakt ze środowiskiem rodzinnem dzieci — jako pomoc i uzupełnienie.

Realizowanie zajęć w klasie pierwszego szczebla programowego przez jednego nauczyciela, nie wyklucza współpracy z nauczycielami klas równoległych i wyższych. Przeciwnie, jest bardzo wskazane współdziałanie, a conajmniej porozumiewanie się w sprawach doświadczeń, niepowodzeń i dodatnich wyników.

Inaczej nieco wyglądał będzie plan zajęć **w klasach wyższych,** ze względu na to, że kilku nauczycieli będzie go układać i wykonywać. Zasady omówione dla szczebla pierwszego będą i tutaj obowiązywać w miarę możności, gdyż na szczeblu II. i III. wystąpi ściślejsze, rzeczowe ujęcie zjawisk naukowych, zaczem iść musi specjalizacja przedmiotów. Dotychczas tak się działo, że każdy

nauczyciel robił sam „rozkład materjału", wpisywał do zeszytów i uczył przez rok zupełnie oddzielnie „swojego przedmiotu". W ślad za takiem postępowaniem „na własną rękę" szło wychowanie, które właściwie, z powyższych przyczyn, w jakichś jednolitych granicach nie istniało. Na jednych godzinach był hałas, na drugich znów dzieci były trzymane „ostro", jakby pod kapralską komendą, tu wymagano tego, tam znów czegoś innego, w każdym zaś razie nie było jednolitości, a dziatwa wyczuwając tę niejednolitość, a często sprzeczności — rozbrajała się coraz więcej i oto jakże częste, a nieuświadamiane przyczyny niekarności, nieporządku, niesolidności uczniów, na które tak często ogólnie się narzeka. Stan ten winien zmienić się zosadniczo, zarówno w dziedzinie wychowania jak i nauczania. Uczący poszczególnych przedmiotów w danej klasie powinni na początku roku zebrać się pod przewodnictwem gospodarza klasy, z pożądanym współudziałem kierownika szkoły, ewentualnie wnikliwszego wychowawcy z grona i ustalić wychowawczą linję postępowania w danej klasie. Gospodarz klasy, znając już swoich uczniów z lat poprzednich zapoznaje wszystkich z charakterem tego zespołu oraz z wyróżniającemi się typami ujemnemi i dodatniemi, poszczególnych jednostek. Na tej podstawie obiera się zasadnicze środki zaradcze, które mają konsekwentnie wszystkich uczących obowiązywać. Mylne bowiem jest rozumienie wychowawcy klasy. Wszyscy ucząc — wychowują zarazem tylko w większym lub mniejszym stopniu. Tutaj zależy na tem, aby te wysiłki były świadome, celowe i skonsolidowane na zasadzie współdziałania.

Powzięty zatem plan wychowawczy wpisuje się do planu zajęć. Następnie przystępuje się do wspólnego omówienia planu nauczania, który należy ustalić na **zasadzie korelacji przedmiotów,** przewidzianej przez programy. Chodzi tu o ustalenie, jakie zagadnienia z danego przedmiotu będą się łączyć z innemi przedmiotami, w jakim zakresie, czasie i okoliczności, jakie wycieczki urządzić wspólnie z korzyścią dla każdego przedmiotu, jakie zdarzenia wykorzystać, jakie uroczystości wspólnie urządzić, około których możnaby zgrupować ćwiczenia z różnych przedmiotów. Możeby się dało jakiś **projekt** wykonać, któryby skupiał różne przedmioty. Przytem baczyć należy, że przedmiotem **ogniskującym** pracę jest język ojczysty, a osią wychowania i nauczania — **Polska i jej kultura.**

Tak przewidziany plan zajęć będzie o wiele więcej życiowy i realny, niż dotychczasowe rozkłady materjału. Tutaj również, jak na szczeblu pierwszym, należy plan ten traktować **elastycznie**

i uwzględniać zmiany życiem i otoczeniem powodowane. W tym celu co pewien czas, raz, lub dwa razy w miesiącu, uczący w danej klasie zbierać się winni, celem wymiany spostrzeżeń o wynikach, biegu pracy, oraz obierania dalszych wytycznych na następne tygodnie.

Taka **idea współdziałania** i tylko ona, jest właściwa jako **pozytywny** stosunek do pracy i życia dziecka. Na takich wspólnych konferencjach, wykrycie braków w postępowaniu, stwierdzenie niedociągnięć zbiorowych czy indywidualnych, czyto ze strony dzieci, czy nauczycieli, nie będzie dokonywane w tym celu, aby kogoś poniżyć, upokorzyć, ukarać, (o ile naturalnie świadomie i złośliwie tego nie zrobił) lecz w tym celu, aby obmyśleć lepszą drogę, próbować doskonalszych metod — **wspólnie.**

Koniecznem też jest, ażeby zasadą współdziałania kierowano się przy inspekcjach i wizytacjach — ażeby nowozorganizowana szkoła istotnie mogła osiągnąć cel i oddziałać na **życie państwowe** i **przyszłość narodu.**

Kronika

Rejony i skład Państwowych Komisyj Egzaminacyjnych

Zarządzeniem Wojewody Śląskiego, z dnia 7 sierpnia 1933 r., ogłoszonym w Gazecie Urzędowej Województwa Śląskiego (Dział Administracji Szkolnej) z dnia 30 sierpnia 1933 r. ustanowiono rejony egzaminacyjne i skład osobowy poszczególnych Państwowych Komisyj Egzaminacyjnych a mianowicie:

I rejon egzaminacyjny z siedzibą w Cieszynie(przy państwowem seminarjum nauczycielskiem męskiem), obejmuje powiaty: Cieszyn, Bielsko i Rybnik. W skład Komisji Egzaminacyjnej I rejonu wchodzą pp.: Emil Sznapka, dyrektor seminarjum męskiego w Cieszynie, jako prezes, Klemens Matusiak, inspektor szkolny, jako zastępca; w charakterze członków wchodzą pp: Leopold Gawlas, Andrzej Koždoń, Alojzy Milata, Wilhelm Wojnar, Karol Guńka, Józef Fielka, Jerzy Cieńciała, Marja Baranowska, Marja Wernerówna, Franciszek Foltyn — z Cieszyna; Franciszek Gabryś z Goleszowa, Stefan Bigaj, Jan Bohucki, Adolf Bossowski — z Czechowic; Antoni Janik, Wincenty Zembala, Paweł Wyspiański — z Rybnika; Dominik Gwóźdź, Oskar Dechow — z Rydułtów; Ernest Golik z Popielowa, Jan Wieczorek z Kokoszyc, Antoni Tereszkowski z Pszowa.

II rejon egzaminacyjny z siedzibą w Mysłowicach (przy państwowem seminarjum nauczycielskiem męskiem) obejmuje powiaty: Katowice i Pszczyna. Na prezesa Komisji Egzaminacyjnej powołano p. Chciuka Stefana, dyrektora seminarjum, zaś na zastępcę p. Mieczysława Kłapę p. o. wizyt. Jako członk. weszli pp.: Piotr Jaworski, Alfred Kowalski, Tadeusz Skałka, Dr. Konstanty Sobolski, Marja Krasowska, Alojzy Kołorz — z Mysłowic; Adam Fiutkowski, Ludwik Wojnar, Leon Leszczyński, Karol Gola — z Pszczyny; Emil Kujawski, Alojzy Waszek, Stefanja Wintuszkówna, Franciszek Śniechota — z Katowic; Wacław Gładki z Chorzowa, Tadeusz Furman z Wełnowca, Teofil Gabzdyl, Ludwik Pająk — z Siemianowic, Władysław Bielewicz — z Kochłowic, Marja Proskurnicka — z Nowej Wsi, Alfred Rzeźniczek — z Giszowca, Ludwik Kapelan — z Imielina, Jan Zborowski — z Żwakowa, Zygmunt Wroński, Anna Sierosławska z Mikołowa, Marcin Trojak — z Podlesia.

III rejon egzaminacyjny z siedzibą w Tarnowskich Górach (przy państwowem Seminarjum nauczycielskiem męskiem) obejmuje powiaty: Królewską Hutę, Świętochłowice, Tarnowskie Góry, Lubliniec. Na przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej powołano p. Józefa Syskę, zastępcę p. Teofila Skrzypka, inspektora szkolnego. W skład Komisji wchodzą pp.: Stanisław Ciekliński, Stanisław Hagemajer, Władysław Kłapa, Kazimierz Żychal, Wacław Trojan z Tarnowskich Gór; Jerzy Kisiel, Janina Zajchowska, Roman Mazanek, Augustyn Czernecki — z Królewskiej Huty; Stanisława Ogiegłowa, Marjanna Wolańska, Kazimierz Chendyński, Teofil Siwoń, — z Nowej Wsi; Józef Skoczek z Świętochłowic, Wilhelm Kluge z Wielkich Hajduk, Jan Kandora, Władysław Płomiński z Nowego Bytomia; Józef Stolorz z Goduli, Antonina Wałkówna z Nowych Hajduk, Jan Studnicki z Szarleja, Jan Stępel z Łagiewnik, Marjan Ziemba z Wielkich Piekar, Alojzy Swoboda z Starego Chechła, Władysław Rutkowski z Bobrownik, Michalina Konasiewiczówna, Jan Czudek, Jakób Bazarnik — z Lublińca.

Tymczasowy podział rejonów wizytacyjnych

Z dniem 1 września b. r. obowiązuje następujący prowizoryczny podział rejonów wizytacyjnych:

A. **Szkolnictwo średnie ogólnokształcące:** I. Katowice — Państw. Gimn. Miejskie, Gimn. męskie im. Mikołaja Kopernika, Miejskie Gimn. żeń., Pryw. Gimn. Koedukacyjne; Mysłowice- Państw. Gimn. im. T. Kościuszki — wiz. okr. — Dr. Marjan

Koczwara, pełniący równocześnie kierownictwo oddziału III. W. O. P.;

II. Bielsko — Państw. Gimn. z jęz. wykł. niem., Pr. Gimn. ż. SS. de N. D.; Cieszyn — Kl. Gimn. przy Państw. Sem. Naucz. żeń.; Lubliniec — Państw. Gimn. im. A. Mickiewicza; Nowa Wieś — Pr. Wyższa Szk. z jęz. wykł. niem.; Pszczyna — Kl. Gimn. przy Państw. Sem. Naucz. żeń., Pryw. Wyższa Szk. z jęz. wykł. n.; Roździeń-Szopienice — Kom. Gimn koed.; Rybnik — Pr. Wyższa Szk. z jęz. wykł. n.; Siemianowice — Państw. Gimn. im. Śniadeckiego, Miejskie Gimn. żeń., Pryw. Wyższa Szk. z jęz. wykł. niem.; Szarlej — Państw. Gimn.; Tarnowskie Góry — Państw. Gimn. im. Ks. Jana Opelskiego, Państw. Gimn. żeń. im. Jana Sobieskiego, Pr. Wyższa Szk. męska i żeńska z jęz. wykł. niem. — p. o. okr. wiz. Edward Czernichowski.

III. Bielsko — Państw. Gimn. Polskie; Cieszyn — Państw. G. im. Antoniego Osuchowskiego, Państw. Gimn. mat.-przyrodn.; Królewska Huta — Państw. Gimn. Kl., Państw. Gimn. mat. przyr. im, św. Stanisława Kostki, Miejskie Gimn. żeńskie, Pryw. Gimn. z jęz. wykł. niem.; Mikołów — Państw. Gimn., Miejskie Gimn. żeńskie; Mysłowice — Miejskie Gimn. żeńskie; Nowy Bytom — Kom. Gimn. Koedukacyjne; Pszczyna — Państw. Gimn., Miejskie Gimn. żeńskie; Ruda Śląska — Kom. Gimn. koed.; Rybnik — Państw. Gimn., Prywatne Gimn. żeń.; Żory — Miejskie Gimn. żeńskie — p. o. wiz. okr. Miłosz Sołtys.

B. **Zakłady kształcenia nauczycieli:** Nadzór pedagogiczny nad wszystkiemi zakładami kształcenia nauczycieli w województwie śląskiem pełni wiz. okr. Władysław Igielski.

C. **Szkolnictwo powszechne:** Obwody szkolne: bielski, cieszyński i król-hucki objął p. o. okr. wiz. Jan Mangold; lubliniecki, tarnogórski i rybnicki p. o. okr. wiz. Ludwik Musioł; katowicki i pszczyński objął wiz. okr. Paweł Pszczółka.

Z życia organizacji

Z Wydziału Wykonawczego

W dniach 4 i 11 września b. r. odbyły się posiedzenia Wydziału Wykonawczego. Przedmiotem obrad były między innemi następujace sprawy: Zorganizowanie dwudniowej konferencji preze-

sów Ognisk i Odziałów Powiatowych w Wiśle w dniach 23 i 24 września b. r. (Program kursu i prelimiarz referował kol. Błasiński); Projekt memorjału do Władz na podstawie wniosków zjazdowych (referował kol. Dr. Ant. Schmidt) Subskrybowanie Pożyczki Narodowej przez nauczycielstwo związkowe (referował kol. Zajchowski) Zapoznanie z projektem regulaminu Komitetu Redakcyjnego Ogniskowca (referował kol. Błasiński). Nadto omawiano sprawy mieszkaniowe (kolegi Tałaja), przejęcie kasy Okręgu przez nowego skarbnika, przyjęcie nowych członków i t. d.—

Nauczycielstwo „ogniskowe“ subskrybuje Pożyczkę Narodową

Na posiedzeniu Wydziału Wykonawczego Zarządu Okręgu Śląskiego Związku Nauczycielstwa Polskiego w dniu 11. września b. r. w Katowicach, po omówieniu szeregu spraw natury organizacyjnej, jednomyślnie przyjęto uchwałę o poparciu subskrypcji Pożyczki Narodowej.

Wydział Wykonawczy Zarządu Okręgu Śląkiego, mając pełne zrozumienie dla ciężkiej sytuacji finansowej szerokich rzesz nauczycielstwa, niemniej w zrozumieniu potrzeb gospodarki państwowej, podtrzymuje stanowisko Zarządu Głównego w sprawie subskrypcji i postanowił wziąć czynny udział, jako Związek w subskrybowaniu Pożyczki Narodowej oraz udzielić dla niej pełnego moralnego poparcia.

Członkowie „Ogniska“ wzywają do subskrybowania pożyczki

Katowice. Członkowie „Ogniska“ Katowickiego Związku Nauczycielstwa Polskiego, zebrani w dniu 12 września podejmują jednomyślnie uchwałę Zarządu Głównego i postanawiają wziąć czynny udział w subskrypcji Pożyczki Narodowej w wysokości 75% poborów miesięcznych do VII stopnia służbowego a 100% od VI stopnia służbowego wzwyż.

Ustosunkowując się pozytywnie do subskrypcji Pożyczki Narodowej, członkowie „Ogniska“ Katowickiego apelują do nauczycielstwa stojącego poza jego organizacją i do całego społeczeństwa, aby w zrozumieniu potrzeb Państwa, a także i w imię własnego dobrze pojętego interesu subskrybowali Pożyczkę Narodową.

Komunikaty

Godziny urzędowe w Okręgu.

Wykaz godzin urzędowych w Zarządzie Okręgu, podany w poprzednim numerze Ogniskowca uzupełnia się tem, iż:

1. Sekcja Robót Ręcznych i Rysunków — przewodniczący kolega Gonet Józef — urzęduje w piątki w godzinach 16—18
2. Sekcja Wychowawczyń Przedszkoli — przewodnicząca kol. Sierosławska Anna — urzęduje w czwartki w godzinach 17—18
3. Sekcja Organizacyjno - Lustratorska — przewodniczący kol. Stanuch Władysław — urzęduje we wtorki i piątki w godzinach 16—18
4. Sekcja Wychowania Fizycznego — przewodniczący kol. Jasiewicz Aleksander — urzęduje w czwartki na boisku Pogoni w godzinach 17—18

Zwolnienie sił kontraktowych od składek członkowskich

Wobec licznych zapytań, wpływających do Zarządu Okręgu, zawiadamia się zainteresowanych, że członkowie Związku, pracujący w szkolnictwie w charakterze sił kontraktowych nie są zobowiązani do wpłacania składki organizacyjnej w miesiącach wakacyjnych.

Zamiana posady

Zamienię stałą posadę przy 7 kl. szkole w Łagiewnikach Śląskich na równorzędną i wyższą w okręgu Katowice II. lub III. Zgłoszenia proszę przesyłać: Socha Hilary, Łagiewniki Śląskie, Hubertus 28.

Odpowiedzi Redakcji

Kol. L. St. Leszczyński — Pszczyna. Artykuł Kolegi ze względu na aktualny temat, obchodzący także szeroki ogół poza nauczycielstwem, przesłaliśmy redakcji Polski Zachodniej do zużytkowania. Na łamach Ogniskowca drukować go nie będziemy.

Redaguje Komitet. Wydawca w im. Zarządu Okręg. Związku Nauczycielstwa Polskiego w Katowicach i redaktor odpowiedzialny Gierat Karol, Katowice, ul. Kamienna 9, part.

Drukiem Drukarni „Artystycznej“ Katowice, ul. Krakowska 8. — Telefon 26-41